

Posudek

doktorské disertační práce zpracované **Ing. Terezou Budňákovou** na téma:
Systém veřejné intervence v sektoru obilovin v rámci SZP

---

1. Cíl práce

Hlavním cílem předložené disertační práce je analyzovat výhled vývoje systému veřejné intervence v sektoru obilovin v EU. Za tímto účelem autorka vypracovala možné scénáře budoucího systému, které doprovodila dopadovou analýzou a analýzou pravděpodobnosti schválení jednotlivých zvažovaných variant.

Dílčím cílem práce je komplexní popis existujícího systému veřejné intervence v sektoru obilovin v rámci Společné zemědělské politiky (SZP) a analýza faktorů uplatňovaných v systému intervence. Pozornost je věnována také hodnocení pozitiv a nedostatků současného systému.

Práce je rozdělena do devíti kapitol. Nejrozsáhlejší prostor práce je věnován teoretické části a výsledkům s spolu sdiskusí.

Hlavní cíl práce je orientován na ekonomicky relevantní téma. Variantní analýza alternativních scénářů budoucího intervenčního systému v sektoru obilovin je vhodným způsobem řešena z pohledu celé EU, což odpovídá povaze tohoto nástroje i charakteru SZP. Zvolený cíl práce je aktuální s ohledem na očekávanou reformu SZP v období po roce 2013.

Detailní popis stávajícího systému je relevantním doplněním hlavního cíle práce.

Práce obsahuje 138 stran textu s přílohami.

2. Splnění cíle práce

Obsah a struktura práce dobře odpovídá hlavnímu a dílčím cílům, které si autorka vymezila.

Kapitola 3, Teoretická část, naplňuje téměř beze zbytku dílčí, deskripční, cíl práce. Autorka přehledně a na základě literární rešerše analyzuje hlavní charakteristiky sektoru obilovin v EU. Popisuje jak tržní situaci sledovaných komodit v EU v daném období, tak nástroje intervence do trhu obilovin, včetně rozpočtových dopadů. Přínosná je zvláště deskripce mechanismu fungování intervenčního mechanismu, včetně jeho procedurálních charakteristik. Autorka též krátce popisuje čtyři typy legislativního procesu, které EU uplatňuje u tržních podpor v rámci SZP.

Kapitola 4, Výsledky práce a diskuse, tvoří těžiště práce. Autorka v této části naplňuje hlavní cíl práce. Kapitola začíná analýzou faktorů užití veřejných intervencí ve sledovaném časovém období a kvantifikací faktorů užití veřejné intervence. Přestože tato část splňuje vymezený cíl, je poměrně složitě strukturovaná. Za přínosnou považují analýzu regionálního užití intervence podle členských států.

Závěr této části podle očekávání potvrzuje, že intervenční nákupy jsou závislé převážně na situaci na trhu obilovin, zatímco prodeje z intervenčních nákupů jsou výsledkem administrativního rozhodnutí. Tento dílčí závěr nabízí otázku, jak hodnotí autorka ekonomickou úspěšnost či vhodnost prodejů z intervencí ve sledovaném období, která je založena převážně na rozhodovacím mechanismu a méně na tržním principu. Bylo by zajímavé pojednat toto téma při ústní obhajobě práce.

Autorka dále analyzuje závislost sledovaných veličin vybraných komodit (produkce, cena, dovoz, vývoz) na využití intervenčního systému (objem intervence) v rámci EU ve sledovaném období. Pomocí korelační analýzy pak ověřuje dvě pracovní hypotézy. První předpokládá, že nejvýznamnějším faktorem využití intervence je výše tržní ceny. Tuto hypotézu potvrzuje pouze s omezenou platností.

Dále autorka analyzuje faktory ovlivňující intervence na regionální úrovni. Tuto část hodnotím vysoce. Je totiž postavená na solidní datové základně a přináší zajímavý vhled do reálného fungování intervenčních zásahů. Význam regionálního faktoru ověřuje druhá pracovní hypotéza, která předpokládá, že regionální faktory intervence jsou významnější než faktory na úrovni EU. Práce však nedává jednoznačnou odpověď na to, zda je tato hypotéza platná či nikoli. Výsledky jsou různé pro různé komodity a regiony.

Vzhledem k omezenému potvrzení obou pracovních hypotéz se nabízí otázka, zda-li by autorka, se znalostí výsledků analýzy, navrhla obecněji platné hypotézy, které by lépe charakterizovaly vzájemný vztah sledovaných parametrů.

V závěrečné části, kterou považuji za nejpřínosnější část práce, se autorka zamýšlí nad možnostmi změn intervenčního systému v EU v budoucnu. Svoji analýzu správně opírá jak o náměty na zlepšení fungování systému, včetně rozpočtových dopadů, tak o vnější limity mezinárodních dohod EU. Ze své analýzy pak autorka předkládá tři varianty možného budoucího systému veřejné intervence u obilovin: zachování atraktivity systému, snížení atraktivity a kompromisní řešení. Poslední variantu autorka považuje za nejpravděpodobnější.

3. Zhodnocení metodiky

Autorka používá vhodné metodické postupy k dosažení cílů práce. Jsou jimi popis, kvantitativní metoda (korelační analýza faktorů) a kvalitativní analýza.

Kvalitativní analýzu autorka správně začlenila do svých úvah pro hodnocení politického faktoru, který bude hrát významnou úlohu při formulaci budoucí SZP. Tuto kvalitativní analýzu by podle mého názoru vhodně doplnila anketa výzkumu mínění vzorku relevantních osob (tuzemských a zahraničních).

4. Hodnocení předností a nedostatků disertační práce

a) Přednosti

Za hlavní přednosti práce považuji skutečnost, že autorka zpracovala relevantní téma, které má jak teoretickou hodnotu, tak praktickou využitelnost (například pro zástupce státní správy, kteří budou vypracovávat pozici ČR při jednáních o reformě SZP).

Při zpracování tématu používá autorka logickou strukturu práce, jasně vymezuje cíle práce a srozumitelně formuluje výsledky.

Autorka prokázala vysokou erudice při zpracování daného tématu. Pozitivně hodnotím to, že si stanovila pracovní hypotézy, které v práci ověřovala. Považuji to za vhodnou součást disertační práce.

Autorka použila při ověřování pracovních hypotéz odpovídající matematické metody a dobře pracuje s datovým fondem, včetně regionálních statistických údajů.

Oceňuji také vysokou formální kulturu práce, včetně vhodně použitých tabulek a grafů.

b) Připomínky a náměty

Na druhé straně bych uvedl následující připomínky nebo náměty, ke kterým by se autorka mohla vyjádřit při ústní obhajobě práce.

Domnívám se, že relativně významnou část práce představuje deskripční část, byť na vysoké úrovni.

Ve variantním představení možných scénářů intervenčních zásahů v budoucnu bych očekával welfare analýzy tohoto instrumentu. Přivítal bych, kdyby autorka analyzovala souhrnný společenský přínos tohoto systému a ne pouze jeho přínos pro účastníky trhu s obilovinami.

Jaké jsou rizika eventuelního úplného odbourání intervenčního systému obilovin? Existuje jiné ekonomické řešení převisu nabídky nebo poptávky po obilovinách na vnitřním trhu EU? Je teoreticky možné použít pro situace převisu nabídky například energetické užití obilovin?

Z teoretické analýzy fungování intervenčního systému obilovin autorka vyvodila nezanedbatelný regionální faktor. Očekával bych proto, že při vyhodnocení variant do budoucna podrobí jednotlivé varianty jejich vhodnosti pro ČR. Během ústní obhajoby bych přivítal komentář k tomuto tématu.

c) Technické připomínky:

-strana 10 - Z textu není zřejmé, k jakému ukazateli se váže údaj 3 miliony tun.

-strana 56 - podkapitola 4.1.2.1. - Text "...zvýšení objemu .. lze považovat za závislý ..." není zdařilou gramatickou konstrukcí.

-strany 58 a následující - Přehlednosti výsledků korelačních závislostí by prospěla jejich presentace v tabulkách.

-strana 86 - Připomínka se týká používání pojmu kodecize v legislativním procesu v období po vstupu v platnost Lisabonské smlouvy. Lisabonská smlouva totiž rozšířila vliv Evropského Parlamentu v rozhodovacím procesu EU a kodecizi nově nazývá 'běžnou legislativní procedurou', viz čl. 289 Smlouvy o fungování EU.

-strana 87 - Autorka hovoří o "závěrech předsednictví", které správně dává do protikladu k závěrům Rady. Usuzuje z toho na nedostatečnou politickou podporu textu. Tento závěr autorky může být zavádějící. Moje připomínka se týká skutečnosti, že neformální setkání ministrů nemůže přijmout závěry Rady, protože není Radou. Podobně Evropská Rada, ke které je učiněn odkaz, nepřijímala před vstupem v platnost Lisabonské smlouvy své závěry (neboť nebyla institucí EU). Zavedenou praxí pro Evropskou Radu bylo přijímat "závěry předsednictví".

5. Závěrečné shrnutí

Uvedené připomínky, stejně tak jako mnou kladené doplňující dotazy nesnižují vysokou odbornou úroveň předložené disertační práce.

Autorka v předložené disertační práci s vysokou erudicí analyzuje fungování intervenčního systému obilovin v EU a předkládá s náležitou vědeckou přesvědčivostí jeho možné budoucí varianty, včetně jejich předností a omezení.

Dosažené výsledky v plném rozsahu odpovídají požadavkům na disertační práci. Vedle obsahu má práce i náležitou formální úpravu, struktura práce je přiměřená významu jednotlivých kapitol. Autorka postupuje při výkladu a předkládání dosažených výsledků logicky a s náležitou jazykovou kulturou.

6. Doporučení pro přijetí k obhajobě

Doporučuji, aby práce byla přijata k obhajobě.

Při ústní obhajobě očekávám reakci doktorandky na připomínky oponentského posudku.

Ing. Petr Blížkovský, Ph.D. ¹

ředitel pro Ekonomickou a regionální politiku
Generální sekretariát Rady EU
Brusel

V Bruselu dne 18. prosince 2009

---

¹ Názory vyjádřené v tomto posudku jsou soukromé názory oponenta disertační práce a v žádné případě nepředstavují názory Generálního sekretariátu Rady EU.